

Lawaai

Wat is lawaai?

Wat zijn de gevolgen van werken in lawaai?

Welke beroepen hebben te maken met lawaai?

Wat zegt de wet?

Wat kunnen werkgevers doen?

Wat kunnen werknemers doen?

Wat is lawaai?

Van lawaai is sprake als het geluid harder is dan 80 dB(A). Vanaf 80 dB(A) is geluid namelijk schadelijk voor het gehoor. De vuistregel is dat als u een meter bij iemand vandaan staat en u moet uw stem verheffen om elkaar te kunnen verstaan, dan is het geluid harder dan 80 dB(A). In de bouwnijverheid wordt veel gebruik gemaakt van machines en gereedschappen die lawaai maken.

Wat zijn de gevolgen van werken in lawaai?

Het belangrijkste gevolg van werken in lawaai is gehoorschade (lawaaidoofheid). Hoe lang het duurt voordat gehoorschade optreedt, hangt af van het geluidniveau en de duur van de blootstelling aan dat geluid. De grens ligt op 80 dB(A). In een omgeving waar het geluid gedurende de hele dag onder de 80 dB(A) ligt, raakt het gehoor niet beschadigd. Als het geluid boven de 80 dB(A) komt, moet gehoorbescherming voorkomen dat het gehoor beschadigd raakt. Hierbij geldt dat hoe harder het geluid is, hoe sneller er gehoorschade ontstaat als de oren niet worden beschermd. Houd hierbij het volgende rijtje aan:

80 dB(A): 8 uur

83 dB(A): 4 uur

86 dB(A): 2 uur

89 dB(A): 1 uur

92 dB(A): half uur

95 dB(A): kwartier

U ziet hier dat iedere 3 dB(A) een halvering van de tijd geeft. Bij 80 dB(A) zal er na 8 uur gehoorschade optreden, bij 83 dB(A) al na 4 uur. Er kan dus maar heel kort worden gewerkt bij hoge geluidniveaus. Daarom moet de werkgever in eerste instantie proberen het lawaai te beperken, lukt dit niet, of niet voldoende, dan moet hij er op toezien dat zijn werknemers hun gehoorbescherming het liefst constant dragen.

Overigens gaat het lawaaidoof worden heel geleidelijk. Helaas is het tegen de tijd dat het duidelijk wordt eigenlijk al te laat. Lawaaidoofheid gaat nooit meer over. Andere gevolgen van werken in lawaai zijn onder andere: neerslachtigheid, slapeloosheid, irritaties, concentratieproblemen, vermoeidheid, en hoofdpijn.

Welke beroepen hebben te maken met lawaai?

Bijna alle beroepen in de bouwnijverheid hebben te maken met lawaai. Want zijn het niet de machines die lawaai maken, dan zijn het wel de radio's. In onderstaande tabel staan de gemiddelde geluidniveaus waaraan werknemers in de bouw worden blootgesteld. Kijk voor een volledig overzicht rechts op deze pagina bij de gerelateerde items onder het kopje 'zie ook' .

Beroep	Geluidniveau in dB(A)
Blokkensteller	94-110
Koppensneller	95-108
Metaalbewerker	92-98
Monteur onderhoud machines	90-95
Steigerbouwer	80-90
Straatmaker	86-93
Tegelzetter	87-91
Timmerman/metselaar	87-92
Uitvoerder	84-89
Vloerenlegger	80-90
Wegmarkeerder	88-93

Wat zegt de wet?

In de Arboret en het Arbobesluit zijn grenswaarden voor geluid vastgesteld om werknemers te beschermen. Zie hiervoor het Arbobesluit, afdeling 3 van hoofdstuk 6, artikelen 6.6 t/m 6.11 (zie website ArboPortaal). De werkgever is verplicht schadelijk geluid te inventariseren, hij moet ervoor zorgen dat dit onderdeel uitmaakt van de risico inventarisatie en –evaluatie.

Voor informatie over geluidniveaus per beroep en per machine/gereedschap kijkt u onder gerelateerde items (rechts op deze pagina) helemaal onderaan onder 'Zie ook'.

Boven **80 dB(A)** moet de werkgever zijn werknemers voorlichten en zorgen dat zij over de juiste gehoorbescherming beschikken. Daarbij moet hij zijn werknemers in de gelegenheid stellen om tenminste eens in de vier jaar een medisch onderzoek (PAGO) te ondergaan waarbij hun gehoor wordt getest. De werkgever hoeft hiervoor zelf niets te ondernemen, de werknemer wordt automatisch uitgenodigd door de arbodienst waarbij hij is aangesloten.

Boven de **85 dB(A)** moet de werkgever bon- of collectieve maatregelen nemen om het geluidniveau te verlagen tot onder de 85 dB(A). De plaatsen waar dit niet lukt, moet hij markeren. Werknemers zijn in het gemarkeerde gebied verplicht hun gehoorbescherming te dragen.

Let op:

De arbeidsinspectie kan zowel de werkgever als de werknemer een boete geven als bovenstaande regels niet worden nageleefd.

Wat kunnen werkgevers doen?

Om de blootstelling aan lawaai bij werknemers te voorkomen of te verminderen, is de werkgever wettelijk verplicht maatregelen te nemen. Hierbij moet hij de volgende volgorde aanhouden:

Hij probeert eerst het probleem bij de bron aan te pakken. Ofwel: is het mogelijk om de bron van het lawaai (bijvoorbeeld de machine) niet te gebruiken? Kan hij een andere werkmethode toepassen waarbij minder geluid vrijkomt. Bijvoorbeeld boren in plaats van heien?

Wanneer bronmaatregelen niet mogelijk zijn, is omkasting van machines of toepassing van dempende materialen de volgende stap. Als dat ook niet het gewenste effect heeft, moet de werkgever kijken of het mogelijk is het aantal werknemers dat aan lawaai wordt blootgesteld en de blootstellingduur te beperken. Bijvoorbeeld door het werk zo verdelen dat niemand in de buurt van lawaaiige machines hoeft te werken. Mocht ondanks alle inspanningen het geluidsniveau toch nog te hoog zijn, dan moet de werkgever zijn werknemers van de juiste gehoorbescherming voorzien. Werknemers zijn verplicht de gehoorbescherming te dragen bij geluidsniveaus vanaf 85 dB(A).

Wat kunnen werknemers doen?

Om te voorkomen dat werknemers doof worden, kunnen zij het volgende doen:

1. zo veel mogelijk uit de buurt van het lawaai blijven;
2. werkgever vragen om geluiddempende maatregelen te nemen (bijvoorbeeld door omkastingen te plaatsen of door geluiddempende materialen toe te passen);
3. omkastingen en afschermingen bij machines dicht laten en dempers op gereedschap laten zitten;
4. cabinedeur en -ramen gesloten houden zodat lawaai van buiten niet naar binnen komt. Daarbij regelmatig de afdichtingen van openingen en kieren in de cabine controleren zodat deze goed geïsoleerd blijft;
5. machines en compressoren uitzetten als ze niet worden gebruikt;
6. met een zo laag mogelijk vermogen werken;
7. rustig rijden, niet te hard optrekken om daarna meteen weer te remmen. Dit veroorzaakt onnodig veel lawaai;
8. voor goed onderhoud van machines en gereedschap zorgen, zodat er geen onderdelen gaan rammelen;
9. werkstukken vastklemmen zodat ze niet gaan trillen (veroorzaakt ook weer lawaai);
10. gereedschap en materialen niet neergooien, maar neerleggen;
11. radio niet te hard zetten (het is beter vier radio's verdeeld over de werkplek tegelijkertijd zacht aan te zetten dan één radio op een centrale plek keihard);
12. de juiste gehoorbescherming dragen en deze schoon houden en stofvrij bewaren.